

Krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven

Handreiking gemeentebesturen in Zuid-Limburg voor de coalitieprogramma's 2018-2022

Aanleiding.

In algemene zin speelt de economische, maatschappelijke en bestuurlijke werkelijkheid zich in toenemende mate af op het regionale niveau. Dat constateert niet alleen de Studiegroep Openbaar Bestuur in het rapport 'Maak verschil' (2016), maar dit blijkt ook uit zelfonderzoeken van de steden Sittard-Geleen en Maastricht, waarin het belang van een krachtig Zuid-Limburg wordt onderstreept. Tegelijkertijd wordt met deze zelfde onderzoeken ook vastgesteld dat de samenwerking op strategisch niveau tussen gemeenten in Zuid-Limburg te zwak is en door bestuurlijke drukte ook ondoorzichtig. Zuid-Limburgse steden zullen het voortouw nemen en uiterlijk 1 maart 2018 de concrete opgaven op het terrein van economie-arbeidsmarkt-onderwijs neerleggen ten behoeve van een gezamenlijke en ontwikkelgerichte aanpak in samenhang met het daarbij behorende woon- en leefklimaat. Gemeentebesturen kunnen deze dan 'als handreiking' betrekken in hun afwegingen waar het gaat om de coalitieprogramma's 2018-2022.

Maatschappelijke opgave.

De opgaven voor het lokale bestuur zijn fors groter en complexer dan pakweg 20 jaar geleden. Gemeenten hebben een grotere verantwoordelijkheid gekregen in het sociale domein en op het vlak van omgevingsvraagstukken zijn nieuwe verantwoordelijkheden aanstaande. Met een actief bedrijfsleven, de Brightlands campussen en forse investeringen op het vlak van infrastructuur en mobiliteit heeft Zuid-Limburg een goede uitgangspositie om te profiteren van de economische groei. Forse investeringen leiden tot structurele innovatie en groei op en rond de Chemelot Campus, Maastricht Health Campus en de Smart Services Campus. Er is ook fors geïnvesteerd in ingrijpende infrastructurele maatregelen in en rondom steden, zoals de Buitenring Parkstad Limburg, het station/P&R in Maastricht Noord en de ondertunneling A2, als ook de diverse infrastructurele en logistieke maatregelen in en rond Sittard-Geleen, zoals de verbreding van de A2 en de ongelijkvloerse kruisingen aan de Randweg. De Zuid-Limburgse werkgelegenheid groeit dan ook al gestaag met ruim 10.000 banen (UWV, september 2017). Tegelijkertijd groeien - onder druk van demografische ontwikkelingen en beperkte arbeidsparticipatie - ook de problemen van Zuid-Limburgse bedrijven waar het gaat om het aantrekken van (gekwaliceerd) personeel. De tweedeling in de maatschappij wordt groter, waarbij Zuid-Limburg ook een oververtegenwoordiging van mensen met een lage Sociaal Economische Status (SES) kent. Een actueel probleem voor de Zuid-Limburgse economie en een forse uitdaging voor de Zuid-Limburgse arbeidsmarkt en het onderwijs. Schaarste in menskracht mag niet werken als een rem op de welvaart. En de kansen die er liggen om de problemen op het vlak van (arbeids)participatie te benutten, moeten gegrepen worden. Hierbij spelen niet alleen kennisinstellingen een rol, maar is de doorlopende leerlijn in het onderwijs net zo belangrijk om zo veel mogelijk kinderen en jongeren klaar te stomen voor onze arbeidsmarkt. Er zal met beperkte middelen gericht geïnvesteerd moeten worden om kansen te grijpen.

Bestuurlijke opgave.

De Zuid-Limburgse gemeenteraden bepalen met de structuurvisie ruimtelijke economie, welke voortvloeit uit het POL, dit najaar één gezamenlijke richting in de omgevingsvraagstukken en de daarbij behorende bestuurlijke opgaven. Ten behoeve van het vergroten van de sociaal economische status van onze inwoners zijn Zuid-Limburgse gemeenten (en partners) ook samen verantwoordelijk voor het goed functioneren van de arbeidsmarkt in samenhang met een passende onderwijsketen en een betrokken bedrijfsleven. Dit vereist juist in de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg sterk samenspel van gemeenten met haar inwoners en met ondernemers, onderwijsinstellingen en mede overheden. Dit sterke samenspel kan alleen wanneer gemeenten ook op dit front samen één lijn trekken in een ontwikkelgerichte aanpak op het vlak van economie-arbeidsmarkt-onderwijs in samenhang met de daarbij behorende woon- leefomgeving.

Aanpak.

Zuid-Limburgse steden zullen het voortouw nemen en uiterlijk 1 maart 2018 concrete opgaven op het terrein van economie-arbeidsmarkt-onderwijs definiëren ten behoeve van een gezamenlijke en ontwikkelgerichte aanpak in samenhang met het daarbij behorende woon- en leefklimaat.

Gemeentebesturen kunnen deze dan 'als handreiking' betrekken in hun afwegingen waar het gaat om de coalitieprogramma's 2018-2022. Dit kan gezien worden als overdrachtdossier. De Provincie zal de Zuid-Limburgse steden actief ondersteunen in deze aanpak en daarin elke gewenste rol invullen. De colleges wordt geadviseerd een portefeuillehouder aan te wijzen die dit proces voor zijn/haar stad vormgeeft.

De reeds lopende samenwerkingsprocessen op deze terreinen moeten hier niet op wachten. Wat loopt moet doorlopen de komende maanden. Natuurlijk worden deze zaken ook betrokken bij de (her)definiëring van de opgaven.

Proces:

1. **Oktober 2017: uitwerken plan van aanpak.** Steden werken met provincie een plan van aanpak uit. Daarin wordt opgenomen een nadere duiding van het gewenste eindproduct, de verschillende stappen en welke ondersteuning daarvoor nodig is;
2. **November/december 2017: verkennende fase, definitie maatschappelijke opgave.** Onderdeel van de aanpak is een kritisch gesprek met ondernemers, onderwijspartners en professionals/inwoners van gemeenten over de Zuid-Limburgse arbeidsmarktaanpak. Daarbij zal ook gekeken worden naar best practices en leermomenten;
3. **Januari/februari 2018: ontwikkelen concept opgaven, definitie bestuurlijke opgave.** Vanuit de maatschappelijke vraagstelling die er ligt, zal gekeken worden naar de opdracht die er ligt voor gemeentebesturen in de periode 2018-2022, individueel en voor wat betreft het samenspel. Daaruit volgend zal ook een aanpak met concept bestuursafspraken gepresenteerd worden.